

BAZA ZNANJA OSIGURATELJNIH POJMOVA

A

Agregatni limit

gornja granica obveze osiguratelja za sve osigurane slučajeve ostvarene unutar jedne osigurateljne godine.

Aktuar

osoba specijalizirana za izračun rizika i vjerojatnosti nekog događaja koja svoja znanja upotrebljava u financijskim i poslovnim problemima, posebno onima koji uključuju neizvjesne buduće događaje.

All risks osiguranje

osiguranje od svih rizika, osim navedenih isključenja.

Antiselekcija

fenomen učestalijeg nuđenja loših nego dobrih rizika (za osiguratelja).

B

BDP

bruto društveni proizvod.

Bonus

poseban popust ugrađen u cjenik, koji se daje osiguraniku koji tijekom određenog osigurateljnog razdoblja nije imao štete ili je omjer između uplaćene premije i isplaćenih mu šteta povoljan za Osiguratelja.

Bordero

popis ili iskaz reosiguranih rizika, odnosno šteta. Za popis reosiguranih rizika uobičajen je i naziv bordero premija.

Bruto premija

naziv za cijenu osiguranja. Sastoji se od funkcionalne premije i dijela premije za obavljanje djelatnosti osiguranja (režijskog dodatka).

C

Cedent

direktni osiguravatelj tj. ugovorna stranka ugovora o reosiguranju koja dio svog rizika prenosi reosiguravatelju radi izravnavanja rizika.

Cesija

ustupanje potraživanja pri čemu stari vjerovnik (cedent) ustupa potraživanje od svog dužnika (cesusa) novom vjerovniku (cesionaru) kako bi na taj način posredno izmirio svoju obvezu prema novom vjerovniku.

Cilmerizacija

u temeljnim životnim osiguranjima dozvoljeno je smanjenje matematičke pričuve za neamortizirane stvarne troškove pribave osiguranja (cilmerizacija), pri čemu stopa cilmerizacije

ne može biti viša od 3,5% od ugovorene svote odnosno od godišnjeg iznosa rente (u oba slučaja ne uključujući dobit).

Č

Čisti rizici

rizici s obzirom na konačan ishod; posljedica su slučajnosti na koje čovjek ne može svjesno utjecati.

D

Dan dospelosti

izraz kojim se označuje rok dospelosti premije ili dospelosti obveze osiguravatelja za isplatu štete.

Datum početka pokrića

datum i vrijeme od kojeg počinju obveze po ugovoru o osiguranju.

Djelomična šteta

djelomični gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta, za razliku od potpunog gubitka (totalne štete).

Dnevna naknada za boravak u bolnici

Ako nesretni slučaj ima za posljedicu osiguranikov boravak u bolnici ili specijaliziranoj medicinskoj ustanovi za rehabilitaciju (lječilištu, toplicama) radi liječenja od posljedica nesretnog slučaja, odobren na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, a ugovorena je isplata dnevne naknade, Osiguravatelj nadoknađuje osiguraniku dnevnu naknadu u ugovorenoj visini za svaki dan boravka, a najduže do dana smrti ili konačno utvrđenog invaliditeta.

Dobrovoljno osiguranje

osiguranje koje se sklapa slobodnom odlukom ili dogovorom između osiguratelja i osiguranika, ne postoji zakonska obveza niti prisila njegova sklapanja.

Dobrovoljno zdravstveno osiguranje

uz obvezno osiguranje, drugi oblik zdravstvenog osiguranja; provode ga društva za osiguranje, a može biti: dopunsko, dodatno i privatno dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

Domaći kargo

osiguranje robe koja se prevozi unutar granica naše zemlje.

Doplatak za ispodgodišnje plaćanje premije

doplatak na premiju koji može zaračunati osiguravatelj kod ispodgodišnjeg plaćanja premije (mjesečno, kvartalno, polugodišnje) jer se pojavljuju dodatni troškovi naplate premije i gubitak na kamati, ako je predviđena godišnja premijska stopa.

Doplatak za uvećani rizik

dodatna premija koju osiguratelj zaračunava na standardnu premiju osiguranja za osiguranje uvećanog rizika. Iznos doplatka za uvećani rizik ovisi o prirodi uvećanog rizika i tipu ugovora o osiguranju.

Dopunski rizici

prošireno pokriće od određenih rizika kod standardnih osiguranja imovine; anormalni ili povećani rizici kod osiguranja života i zdravstvenog osiguranja; povećani rizici u osiguranju robe u prijevozu koji nisu pokriveni osnovnim osiguranjem institutskih klauzula.

Dopunsko osiguranje

dodatno osiguranje na osnovi osiguranja zbog dopunskih rizika. Za dopunsko osiguranje obično postoje posebne klauzule ili dopunski uvjeti.

Dospjela premija

dio ukupne premije osiguranja koji pokriva rizik osiguranja, a dospijeva na naplatu do određenog obračunskog razdoblja ili dana.

Doživotna renta

osobna renta koja se isplaćuje do smrti osigurane osobe.

Društvo za posredovanje u osiguranju i reosiguranju

pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja obavlja gospodarsku djelatnost pružanja usluga posredovanja u osiguranju i reosiguranju i koja je dobila dozvolu nadzornog tijela za obavljanje djelatnosti posredovanja u osiguranju i reosiguranju. Djelatnost pokretanja, predlaganja ili obavljanja poslova pripreme za zaključivanje ugovora o osiguranju odnosno reosiguranju, pomoć pri izvršavanju prava iz ugovora o osiguranju odnosno ugovora o reosiguranju, a posebno pri rješavanju odštetnih zahtjeva naslovljenih na društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje.

Djelatnost zastupanja u osiguranju

može obavljati:

1. društvo za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima dozvolu nadzornog tijela za obavljanje djelatnosti zastupanja u osiguranju,
2. obrt za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji ima dozvolu nadzornog tijela za obavljanje djelatnosti zastupanja u osiguranju,
3. društvo za zastupanje u osiguranju druge države članice koje sukladno Zakonu o osiguranju ima pravo obavljati poslove zastupanja u osiguranju na području Republike Hrvatske neposredno ili preko podružnice.

Iznimno, djelatnost zastupanja u osiguranju mogu obavljati i kreditne institucije koje su za pružanje tih usluga dobile dozvolu Hrvatske narodne banke i koje imaju suglasnost nadzornog tijela za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, Financijska agencija i HP-Hrvatska pošta d.d. koje su za obavljanje tih usluga dobile dozvolu nadzornog tijela sukladno članku 252. ovoga Zakona te investicijska društva koja su dobila dozvolu nadzornog tijela za obavljanje djelatnosti zastupanja u osiguranju izdanu sukladno Zakonu o osiguranju i zakonu koji uređuje tržište kapitala.

Dugoročno osiguranje

osiguranje s neodređenim rokom trajanja; nastavlja se iz godine u godinu ukoliko ga niti jedna od ugovornih strana ne otkáže u pisanom obliku (3 mjeseca prije isteka osigurateljne godine – skadence).

Dvostruko osiguranje

pojavljuje se kada zbroj osiguranih iznosa prelazi vrijednost osigurane stvari, a pri tome ugovaratelj osiguranja nije postupio nesavjesno, sva ta osiguranja pravovaljana su, i svaki osiguratelj ima pravo na ugovorenu premiju za razdoblje osiguranja u tijeku, a osiguranik ima pravo zahtijevati od svakog pojedinog osiguratelja naknadu prema ugovoru sklopljenom s njim, ali ukupno ne više od iznosa štete. (ZOO, Čl. 958.)

E

Elementi police osiguranja

prema ZOO Čl. 926., polica mora sadržavati: ugovorne strane, osiguranu osobu, odnosno osiguranu stvar ili drugi predmet osiguranja, rizik obuhvaćen osiguranjem, trajanje osiguranja i vrijeme pokrića, iznos osiguranja ili da je osiguranje neograničeno, premiju ili doprinos (ulog), nadnevak izdavanja police i potpise ugovornih strana.

F

Fakturirana premija

novčani iznos koji je dospio na naplatu i koji je fakturiran u određenom obračunskom razdoblju ako je ugovoreno obročno plaćanje premije.

Fiksna premija

premija koja se utvrđuje u apsolutnom novčanom iznosu, a ne u postotku (promilima) od osigurane svote. Koristi se u slučajevima kad rizik nije u strogoj vezi s vrijednošću osiguranih stvari.

FLEXA

pokriće osiguranja od rizika požara i nekih drugih rizika. Fire (požar), Lightning (udar groma), Explosion (eksplozija), Aircraft (pad i udar zračne letjelice s posadom).

Flotantno osiguranje zaliha

ugovara se ako je velika oscilacija vrijednosti zaliha tijekom osigurateljne godine, ako postoji više vrsta zaliha, odnosno više skladišta na različitim lokacijama; zalihe su osigurane do visine stvarne vrijednosti evidentirane u poslovnim knjigama osiguranika, čime je isključeno podosiguranje. Na kraju osigurateljne godine, izdaje se obračunska polica.

Franšiza

sudjelovanje osiguranika u šteti. Ugovara se u postotku (%) ili u apsolutnom iznosu (valuti) kao udio u svoti osiguranja. Može se ugovoriti kao kvalitativna (osiguratelj se oslobađa u cijelosti za pokriće određenih vrsta rizika) i kao kvantitativna (ograničava se pravo osiguranika na dio naknade). Može biti integralna i odbitna. Integralna – ako je šteta niža od visine franšize, odšteta se ne isplaćuje, a ako je šteta iznad visine franšize, odšteta se isplaćuje u cijelosti kao da franšiza nije ni ugovorena. Odbitna – osiguranik u svakoj šteti sudjeluje s iznosom odbitne franšize, ako je šteta niža od visine franšize, odšteta se ne isplaćuje, a ako je iznad visine franšize, odšteta se isplaćuje umanjena za iznos odbitne franšize.

Funkcionalna premija

dio bruto premije koji sadrži tehničku premiju i dio za preventivu (ako je uračunat u premiju).

G

Generalna polica

poseban oblik općeg ugovora za osiguranje robe u domaćem prijevozu; ovom policom pokrivena su sve pošiljke koje se prevoze na rizik osiguranika bilo kojom prijevoznom granom u određenom razdoblju, npr. za godinu dana.

Godišnja premija

premija koja se plaća za osigurateljnu godinu.

Grupno osiguranje života

osiguranje života za grupu osoba za razliku od pojedinačnog osiguranja. Ovisno o veličini grupe mogući su blaži kriteriji za preuzimanje osiguranika u osiguranje. Osiguranici mogu imati iste

ugovorene svote na temelju prosječne pristupne dobi ili različite ugovorene svote na temelju stvarne pristupne dobi osiguranika.

Gustoća osiguranja

iznos premije po stanovniku.

H

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financija.

Havarija

različite štete što ih pretrpi brod ili teret pri plovidbi morem ili unutarnjom plovidbom; može biti: zajednička (generalna) ili pojedinačna (partikularna) havarija

HUO

Hrvatski ured za osiguranje; krovna institucija društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj

HZMO

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; provodi prvi stup mirovinskog osiguranja.

HZZO

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje; provodi obvezno zdravstveno osiguranje i dopunsko dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

I

Identifikacija rizika

prva faza upravljanja rizikom; utvrđivanje prirode rizika: je li riječ o imovinskom, osobnom ili riziku od odgovornosti; ako je imovinski, utvrđuje se njegov izvor (npr. izljev vode), uzroci izvora te moguća visina štete.

Indeksacija

povezivanje iznosa ugovorene veličine (npr. iznosa osiguranja i premije) uz neki indeks cijena. Na taj način, realna vrijednost ostaje nepromijenjena, dok se nominalna vrijednost mijenja s promjenom ugovorenog indeksa kao pokazatelja stupnja obezvrijeđenosti novca.

Indosman police životnog osiguranja

pravo određivanja korisnika osiguranja odredbom «po naredbi». Ako polica osiguranja života glasi po naredbi, za pravovaljanost indosmana police potrebno je da sadrži ime korisnika, datum indosiranja i potpis indosanta.

Interni zastupnici

djelatnici zaposlenici društva za osiguranje koji obavljaju poslove zastupanja u osiguranju; kanal vlastite prodajne mreže društava za osiguranje; klasični prodajni kanal

Investicijski fondovi

financijske organizacije ili institucionalni investitori koji prikupljaju sredstva od svojih ulagača te ih potom plasiraju u kratkoročne i dugoročne investicije.

Isključeni rizici

rizici koji su općenito isključeni iz osigurateljnog pokrića.

Isplata odštete

obveza osiguratelja za isplatu štete osobi koja to pravo ostvaruje temeljem ugovora o osiguranju.

Isplata osigurnine

jedna od obveza osiguratelja prema Zakonu o obveznim odnosima.

Ispodgodišnje plaćanje premije

plaćanje premije u više godišnjih rata. Kod ispodgodišnjeg plaćanja premije osiguravatelj može uvećati premiju za doplatu za ispodgodišnje plaćanje.

Istek osiguranja

prestanak važenja ugovora o osiguranju, odnosno datum nakon kojeg osiguratelj više nije u obvezi.

Izdavanje police

postupak kojim se potvrđuje da je zaključen ugovor o osiguranju. Nakon zaključenja ugovora o osiguranju osiguratelj najčešće ispostavlja osiguraniku pisanu ispravu koja se zove polica osiguranja.

Izvid štete

prva faza u postupku rješavanja štete; podrazumijeva odlazak procjenitelja na mjesto nastanka štete ili mjesto sanacije štete; obuhvaća dva postupka: utvrđivanje uzroka štete i utvrđivanje opsega štete.

J

Jamstveni kapital

kapital društava za osiguranje propisan zakonom kojim se jamči uredno ispunjenje obveza društva iz ugovora o osiguranju.

Jamstvo

garancija obveze koju je preuzela druga osoba.

Jedinstveni rizik

kriterij za određivanje premije kod osiguranja od požara i nekih drugih rizika; povezanost između zgrada na način koji omogućuje širenje požara s jedne zgrade na drugu jer nisu odvojene vatrootpornim zidom ili međuprostorom.

Jednokratna premija

u osiguranju života uplata ukupne premije u cijelosti za cijelo vrijeme trajanja osiguranja. Za istu ugovorenu svotu jednokratna premija je manja od ukupno uplaćene premije koja bi se plaćala u više godina trajanja osiguranja.

K

Kapitalizirana vrijednost

vrijednost police nakon kapitalizacije osiguranja. Kapitalizirana vrijednost se povećava s povećanjem vremena proteklog od početka osiguranja. Ugovaratelj osiguranja može zahtijevati kapitalizaciju osiguranja bez daljnjeg plaćanja premije ako su od početka osiguranja protekle najmanje tri godine i ako su za to razdoblje plaćene sve premije osiguranja. U tom slučaju obveza plaćanja premije više ne postoji, a osiguranje ostaje na snazi do isteka sa smanjenom osiguranom svotom prema tablici kapitaliziranih vrijednosti.

Karenca

razdoblje na početku ugovorenog trajanja osiguranja za vrijeme kojeg osiguratelj nije u obvezi ako nastane osigurani slučaj.

Kargo osiguranje

osiguranje robe u prijevozu.

Klauzula

konkretizira odredbe ugovora o osiguranju ili reosiguranju tako da proširuje / sužava osigurateljnu / reosigurateljnu zaštitu.

Kolektivno osiguranje

oblik osiguranja prema broju osiguranika.

Kompletiranje štete

postupak prikupljanja dokumentacije za obradu šteta, koji se razlikuje po skupinama i vrstama osiguranja.

Kontrola štete

pretposljednja faza u rješavanju štete (prije isplate odštete); podrazumijeva kontrolu svih provedenih radnji po fazama rješavanja (izvid, procjena, obračun i likvidacija štete)

Kopneno osiguranje

oblik osiguranja prema mjestu ostvarenja rizika.

Korisnik osiguranja

pravna je ili fizička osoba koja ima pravo na naknadu temeljem ugovora o osiguranju ako nastupi osigurani slučaj. Primjerice, kod osiguranja za slučaj smrti i doživljenja, u slučaju smrti osiguranika korisniku osiguranja (obično je to član obitelji) isplaćuje se osigurnina za slučaj smrti. U slučaju doživljenja osigurnina se isplaćuje osiguraniku ili korisniku kojeg odredi ugovaratelj osiguranja, dakle, to može biti i on sam. Bitno je znati da korisnik ne mora biti određen po imenu, već je dovoljno da dokument (polica osiguranja, oporuka ili sl.) sadrži nužne podatke za njegovo određivanje (npr. djeca, zakonski nasljednici itd.).

Kratkoročno osiguranje

osiguranje čije je trajanje kraće od godinu dana. Premija se računa po principu pro rata temporis, ukoliko cjenikom nije drugačije određeno.

Kvota šteta

odnos između iznosa šteta i premije osiguranja mjerodavnih u promatranom razdoblju.

L

Lekaža

gubitak tekućine kroz pukotine na spremnicima; rizik lekaže se različito tretira kod pojedinih vrsta osiguranja.

Liječnički pregled

pregled osiguranika radi utvrđivanja njegova zdravstvena stanja ako se osigurava na veći iznos osigurane svote koja je obično limitirana u uvjetima ili cjenicima osiguranja. Obavlja se prije prihvaćanja osiguranika u osiguranje kao dio procesa preuzimanja rizika. Važan je zbog antiselekcije, pravilnog određivanja premije i ne osiguravanja osoba za koje je izvjesno ili postoji velika vjerojatnost smrti ili oboljenja.

Likvidacija štete

najvažnija faza rješavanja štete koja, temeljem dotad obavljenih poslova, rezultira utvrđivanjem konačne odštete oštećeniku.

Limit

gornja granica obveze osiguratelja kod ugovora o osiguranju, odnosno, reosiguratelja kod ugovora o reosiguranju.

List pokrića

dokument kojim se dokazuje postojanje osiguranja bez police; obično se izdaje kada ne postoji neki opći ugovor o osiguranju, i to kad se iz tehničkih razloga ne može odmah izdati polica osiguranja, a ugovaratelju osiguranje je hitno potrebna isprava kao potvrda o sklopljenom ugovoru o osiguranju.

M

Malus

doplatak na premiju ugrađen u cjenik, koji osiguratelj obračunava osiguraniku za nepovoljan odnos premije i šteta; povišenje premijske stope osiguraniku za iduće razdoblje ako su štete tijekom ugovorenog ranijeg razdoblja znatno premašile naplaćenu premiju.

Matematička pričuva

sredstva koja se formiraju iz štedne komponente osiguranja života; njome se izmiruju buduće obveze iz mješovitih osiguranja života.

Međunarodni kargo

osiguranje robe koja se prevozi izvan granica naše zemlje.

Metode upravljanja rizikom

jedna od faza upravljanja rizikom; postoje metode fizičke kontrole (izbjegavanje rizika i smanjenje njegove veličine) i metode financijske kontrole (zadržavanje rizika, transfer rizika i osiguranje).

Minimalna premija

najmanji iznos premije za koju je moguće zaključiti osiguranje; fiksni iznos ili minimalni postotak koji zaračunava osiguravatelj za preuzimanje malih rizika kod kojih režijski dodatak ne bi pokrивao ni približno troškove poslovanja.

Mjerodavna premija

ukupna tehnička premija iz promatranog razdoblja umanjena za prijenosnu premiju aktualnog razdoblja i uvećana za prijenosnu premiju iz prethodnog razdoblja

Mjerodavne štete

obveze osiguratelja prema ugovorima o osiguranju, nastale u promatranom razdoblju.

Mješovito osiguranje života

osiguranje za slučaj smrti i doživljenja.

Mjesto osiguranja

područje na kojem je smješten predmet osiguranja ili na kojem se kreću npr. transportna sredstva, naznačen na polici osiguranja.

N

Načelo razmjera

primjenjuje se kod klasičnih (svotnih) osiguranja; odšteta se odnosi prema šteti u jednakom odnosu kao i iznos osiguranja prema stvarnoj vrijednosti; ako je iznos osiguranja npr. 70% od stvarne vrijednosti predmeta osiguranja, i odšteta će iznositi 70% od štete.

Nadosiguranje

oblik osiguranja prema stupnju osigurateljnog pokrića po kojem je svota osiguranja iz ugovora o osiguranju veća od stvarne vrijednosti osigurane stvari.

Nagodba

ugovor kojim osobe između kojih postoji spor ili neizvjesnost o nekom pravnom odnosu uzajamnim popuštanjem prekidaju spor, odnosno, otklanjaju neizvjesnost i određuju svoja prava i obveze.

Named perils

princip osigurateljnog pokrića po kojemu su osigurani samo navedeni rizici (suprotno od principa all risks).

Neto dobit

pozitivna razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, umanjena za obračunati porez na dobitak.

Neto gubitak

negativna razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, umanjena za obračunati porez na dobitak.

Neto premija

dio bruto premije potreban za pokriće predvidivih izdataka za štete. U zakonu u osiguranju koristi se naziv funkcionalna premija, koja sadrži tehničku premiju, a eventualno i dio za preventivu. Tehnička premija može odgovarati pojmu neto premije. Neto premija je jednaka očekivanoj šteti.

Neživotna osiguranja

jedna od dvije skupine osiguranja (druga skupina su životna osiguranja) prema Smjericama Europske unije, koje su u primjeni od 1.1.1998.

Nova vrijednost

oblik osigurateljnog pokrića imovine; prema posebnim uvjetima građevinski objekti i oprema se mogu osigurati na novu vrijednost samo ako njihova stvarna vrijednost nije manja od 40% od nove vrijednosti u vrijeme sklapanja ugovora o osiguranju.

O

Obavješćavanje osiguratelja o promjenama osiguranog rizika

jedna od obveza ugovaratelja osiguranja, odnosno osiguranika prema Zakonu o obveznim odnosima.

Objektivni rizici

rizici sa stajališta o kojem ovisi njihova realizacija; nastaju spletom objektivnih okolnosti i lako su mjerljivi.

Obligatorno reosiguranje

reosiguranje u kojem se unaprijed zaključuje ugovor za određeno vrijeme, u kojem se reosiguratelj obvezuje primiti «na neviđeno» u reosiguranje sve rizike koji su predmet reosigurateljne zaštite.

Obnova osiguranja

postupak kojim se obnavlja osiguranje koje je prestalo zbog njegova isteka, neplaćanja premije ili zbog nekog drugog razloga. Osiguranje se obnavlja u rokovima predviđenim uvjetima osiguranja.

Obveza osiguranika kad nastane osigurani slučaj

jedna od obveza ugovaratelja osiguranja, odnosno osiguranika, prema ZOO.

Obveze osiguranika / ugovaratelja osiguranja

definirane su ZOO, a svode se na slijedećih 5 aktivnosti: prijava okolnosti značajnih za ocjenu osiguranog rizika, plaćanje premije, obavještanje osiguratelja o promjenama osiguranog rizika, sprečavanje osiguranog slučaja te obveze kad nastane osigurani slučaj.

Obvezno osiguranje

osiguranje kojem obveza proizlazi iz Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ili iz drugih zakona.

Odgođena renta

renta čija se isplata odgađa do nekog ugovorenog roka, a nakon što je ugovaratelj uplatio cjelokupnu premiju.

Odšteta

visina koju osiguratelj priznaje kao naknadu iz uvjeta sklopljenog ugovora o osiguranju

Opadajuće osiguranje za slučaj smrti

osiguranje za slučaj smrti u kojem se osigurana svota svake godine ili svakog mjeseca smanjuje za određeni iznos, a na isteku osiguranja ima vrijednost nula. Obično se koristi za pokriće kredita ili hipoteke kod kojeg se dug s vremenom smanjuje.

Osigurani rizik

element ugovora o osiguranju; događaj s obzirom na koji je sklopljeno osiguranje. Pojmom rizik podrazumijeva se budući neizvjesni događaj nastao nezavisno od isključive volje osiguranika zbog kojeg osiguranik može pretrpjeti materijalnu štetu.

Osigurani slučaj

događaj koji može prouzročiti štetu, a pripada rizicima koje osiguravatelj pokriva svojom djelatnošću. Mogući osigurani slučajevi definirani su u uvjetima osiguranja. Osigurani slučaj se mora ostvariti dok traje osiguranje.

Osiguranje bez sudjelovanja u dobiti

osiguranje života u kojem ugovaratelj osiguranja nema pravo na sudjelovanje u dobiti osiguravatelja.

Osiguranik

u osiguranju života i u osiguranju od posljedica nesretnog slučaja, osoba na čiji život je zaključeno osiguranje. Ako osiguranik i ugovaratelj osiguranja nisu iste osobe, za valjanost ugovora o osiguranju potrebna je pisana suglasnost osiguranika. U imovinskim osiguranjima – vlasnik predmeta osiguranja, osoba čija je imovina, odnosno, imovinski interes osiguran i kojoj pripadaju prava iz osiguranja.

Osiguranje za slučaj smrti

osiguranje života s funkcijom zaštite od mogućnosti smrti za vrijeme ugovorenog razdoblja. Osiguranje za slučaj smrti je riziko osiguranje, a osiguratelj je u obvezi ako se ispuni osigurani slučaj u ugovoreno vrijeme tj. ako osiguranik umre za trajanja ugovorenog osiguranja osiguravatelj je u obvezi isplate osigurane svote, a ako osiguranik doživi rok na koji je osiguranje sklopljeno, obveza osiguravatelja prestaje.

Osiguratelj

društvo za osiguranje s kojim je sklopljen ugovor o osiguranju; osiguratelj se obvezuje, prema uvjetima osiguranja, ugovaratelju osiguranja / korisniku osiguranja isplatiti osigurninu, odnosno, naknaditi štetu.

Osigurateljna godina

vrijeme od godine dana koje počinje na dan početka osiguranja ili na dan nastavka osiguranja. Za razliku od kalendarske i poslovne godine, svaka polica može imati različitu osigurateljnu godinu.

Osiguriv rizik

mora ispunjavati kriterije: mora postojati velik broj jedinica izloženosti riziku; šteta mora biti iznenadna i nenamjerna; šteta mora biti mjerljiva; šteta ne smije biti katastrofalna; vjerojatnost štete mora biti kalkulabilna; premija mora biti ekonomski opravdana.

Oštećeni

osobe koje podnose zahtjev za naknadu štete za koju je odgovoran osiguranik koji je sklopio osiguranje od odgovornosti prema trećim osobama.

Otkupna vrijednost

u osiguranju života vrijednost police koju osiguratelj isplaćuje, obično ugovaratelju osiguranja kod otkupa osiguranja prije njegovog ugovorenog isteka. Otkupna se vrijednost povećava s povećanjem vremena proteklog od početka osiguranja. U prvim godinama osiguranja često nema otkupne vrijednosti osiguranja, jer je matematička pričuva osiguranja života, s obzirom na velike početne troškove zaključenja osiguranja, negativna.

P

Pasivno reosiguranje

osigurateljevo prenošenje (cediranje) viškova rizika reosiguratelju.

PML

engl. probable maximum loss – najveća vjerojatna šteta.

Podosiguranje

kada se utvrdi da je vrijednost osigurane stvari u trenutku ostvarenja osiguranog slučaja veća od svote osiguranja, a osigurnina se smanjuje razmjerno vrijednosti osigurane stvari u trenutku osiguranog slučaja. (ZOO, Čl. 960.) $Odšeta = (ugovorena\ svota\ osiguranja / stvarna\ vrijednost\ predmeta) \times visina\ štete.$

Polica osiguranja

isprava o sklopljenom ugovoru o osiguranju.

Policirana premija

novčani iznos koji je ugovoren pri sklapanju osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju za pokriće rizika.

Ponuda osiguranja

ponuda ugovaratelja osiguranja osiguratelju za zaključenje ugovora o osiguranju, koja je najčešće napisana na tiskanici osiguratelja. Pisana ponuda obvezuje ponudioca za 8 dana od dana kada je ponuda prispjela osiguratelju.

Portfelj

ukupno stanje svih ugovora o osiguranju ili reosiguranju u visini preuzetih obveza i/ili premija; broj osiguranja s ukupnim iznosom premije osiguranja.

Posebni uvjeti osiguranja

primjenjuju se na grupu ugovora o osiguranju ili sadrže odredbe koje nisu sadržane u općim uvjetima osiguranja. Posebnim uvjetima može se proširiti ili suziti osigurateljna zaštita utvrđena općim i posebnim uvjetima.

Predmet osiguranja (osigurana stvar, objekt osiguranja)

može biti materijalni predmet ili imovinski interes. Predmet osiguranja mora biti definiran na način da nema dvojbe o njegovim karakteristikama i identifikaciji pri ugovaranju osiguranja i kada nastane osigurani slučaj.

Premija osiguranja

novčani iznos koji ugovaratelj osiguranja plaća osiguravatelju, na temelju sklopljenog ugovora o osiguranju.

Premijska stopa

cijena po jedinici osiguranja. Najčešće se iskazuje u promilima tj. u obliku premije za 1000 jedinica iznosa osiguranja ili osnovice za obračun premije.

Pričuve šteta

oblikuju se u visini procijenjenih obveza koje je društvo za osiguranje dužno isplatiti na temelju onih ugovora o osiguranju kod kojih je osiguranja slučaj nastupio prije kraja obračunskog razdoblja; moraju obuhvaćati procijenjene obveze za već nastale, a još neprijavljene štete.

Prijenosna premija

dio premije koji se prenosi u sljedeće poslovno razdoblje, obračunava se prema načelu pro rata temporis.

Pro rata temporis

princip izračuna premije ili naknade štete za razdoblje kraće od godine dana. Ukupan iznos / 365 = dnevni iznos. Dnevni iznos * broj dana trajanja osiguranja ili štete = naknada ili premija.

Proporcionalno reosiguranje

oblik reosiguranja kod kojeg reosiguratelj prema udjelu u riziku sudjeluje i u premiji i u šteti.

Provalna krađa

smatra se krađa ako njen izvršitelj provali u prostorije u kojima se nalaze osigurane stvari (mjesto osiguranja) razbijanjem ili obijanjem vrata i prozora ili provaljivanjem stropa, zidova i podova ili otvori mjesto osiguranja lažnim ključem ili kojim drugim sredstvom koje nije namijenjeno redovitom otvaranju, ili provali u zaključano spremište u mjestu osiguranja u kojem se nalaze osigurane stvari. Da bi se smatrala osiguranim slučajem, mora biti prijavljena nadležnoj policijskoj postaji. Policijski zapisnik je dio odštetnog zahtjeva.

Prvi rizik

princip osiguranja s iznosom manjim od vrijednosti predmeta osiguranja. Iznos predstavlja gornju granicu osigurateljeve obveze po štetnom događaju, ali ne i kroz osigurateljnu godinu.

R

Račun dobiti i gubitka

jedan od financijskih izvještaja, pokazuje prihode, rashode i financijski rezultat u određenom razdoblju.

Razred rizika (opasnosti)

značajka osiguranog predmeta vezana uz stupanje njegove izloženosti pojedinom riziku.

Renta

serija periodičnih isplata koje mogu rasti ili se smanjivati, a prestaju nastupom određenog događaja. Događaj je najčešće kraj određenog razdoblja ili smrt osobe koja prima rentu.

Reosiguranje

zasebna djelatnost osiguranja koja se ostvaruje tako što osiguratelj prenosi na reosiguratelja dio rizika koji je prethodno preuzeo u osiguranje i za uzvrat plaća reosiguratelju premiju reosiguranja. Kraće: osiguranje osiguratelja.

Rezerva (pričuva) šteta

sredstva namijenjena isplati već nastalih, a neisplaćenih šteta

Režijski dodatak

dio premije namijenjen za obavljanje djelatnosti osiguranja; pokriva troškove poslovanja, a određuje ga svaki osiguratelj zasebno.

Rizik

je neizvjesnost nastanka štete, a mora biti: budući, neizvjestan i nezavisan od volje ugovaratelja i/ili osiguranika.

Riziko premija u osiguranju života

u osiguranju života dio neto premije koji služi za pokriće razlike ugovorene svote i matematičke pričuve osiguranja života u slučaju smrti u tekućoj godini osiguranja.

S

Samopridržaj

hrvatski izraz za franšizu, vidi pod „franšiza“.

Segmentacija osigurateljnog tržišta

podjela tržišta na homogene skupine korisnika osigurateljnih usluga gdje svaka skupina može biti izabrana kao tržišna meta na koju se utječe određenim marketinškim programom.

Skadencija

dospijeće obnove police ili datum isteka tekuće osigurateljne godine. Skadencija se ne mora podudarati s kalendarskom godinom

Stopa šteta

odnos šteta i svote osiguranja u nekom portfelju. Stopa šteta (u promilima) = (ukupna odšteta/ukupna osnovica za izračun premije)X1000

Stvarna vrijednost

princip osiguranja na stvarnu vrijednost. Nova vrijednost umanjena za procijenjenu istrošenost (amortizaciju).

Subrogacija

prijelaz osiguranikovih prava na osiguratelja do visine isplaćene naknade prema osobi koja je odgovorna za štetu.

Suosiguranje

je ugovor o osiguranju sklopljen s više osiguratelja koji su se sporazumjeli o zajedničkom snošenju i raspodjeli rizika.

Svotno (ekscedentno) reosiguranje

vrsta proporcionalnih reosiguranja u kojoj je samopridržaj osiguratelja izražen u apsolutnom iznosu, a višak svote osiguranja koji prelazi samopridržaj, osiguratelj prenosi (plasira) u reosiguranje.

Š

Šomažna osiguranja

osigurateljna zaštita za štete prouzročene prekidom rada zbog uništenja, oštećenja ili nestanka osigurane stvari od osnovnih opasnosti. Štetom od prekida rada smatra se iznos dobiti koju osiguranik u razdoblju stajanja zbog prekida rada nije mogao ostvariti i nepokriveni iznos osiguranih troškova ostvarenih odnosno nastalih u razdoblju stajanja.

Šteta

stvarni iznos gubitka koji je nastao ostvarenjem osiguranog rizika.

T

Tablica invaliditeta

tablica za određivanje postotka trajnog gubitka opće radne sposobnosti (invaliditeta) kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode), sastavni je dio Posebnih uvjeta za dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja (nezgode).

Tablice smrtnosti

sadrže teoretski broj živih ljudi određene starosti, teoretski broj umrlih u određenoj starosti, vjerojatnosti smrti i vjerojatnosti doživljenja za sve godine starosti stanovništva (obično od 0 do 100 godina starosti).

TBS

teško bolesna stanja.

Tehnička premija

dio premije namijenjen ispunjavanju obveza iz osiguranja (naknada šteta i ugovorenih iznosa osiguranja te ostalih obveza).

Teorija vjerojatnosti

matematička disciplina koja se bavi formiranjem i poručavanjem matematičkog modela slučajnog pokusa; na teoriji vjerojatnosti zasniva se račun vjerojatnosti kao jedan od čimbenika tehničke organizacije osiguranja.

Tontine osiguranje

spada u skupinu životnih osiguranja; zasniva se na uplatama više investitora u investicijski fond – tontine; naziv nosi po talijanskom bankaru Lorenzu de Tontiniju iz 17. stoljeća.

Treća osoba

pojam koji u osiguranju od odgovornosti označava krug osoba koje imaju pravo na naknadu štete.

U

Udio osiguratelja

dio u riziku koji snosi osiguratelj.

Udio reosiguratelja

dio u riziku koji snosi reosiguratelj.

Udio u dobiti

u osiguranju života dio dobiti osiguravatelja koji se distribuira ugovarateljima osiguranja za osiguranja sa sudjelovanjem u dobiti. Nastaje kao posljedica ostvarenih rezultata u poslovanju osiguratelja boljih nego je bilo predviđeno.

Ugovaratelj osiguranja

pravna ili fizička osoba koja s osigurateljem sklapa ugovor o osiguranju i koja plaća premiju osiguranja, ali ne mora imati i pravo na naknadu od osiguratelja; za jedan ugovor može postojati više ugovaratelja, a u najvećem broju slučajeva, ugovaratelj i osiguranik su iste police.

Ugovor o osiguranju

suglasno izjavljena volja između ugovaratelja osiguranja i osiguratelja s njihovim utvrđenim pravima i obvezama.

Ugovor o reosiguranju

suglasno izjavljena volja između osiguratelja i reosiguratelja s njihovim utvrđenim pravima i obvezama.

Ugovorena vrijednost

oblik osigurateljnog pokrivača materijalne imovine koji mogu zaključiti pravne osobe koje uredno vode propisano knjigovodstvo o materijalnoj imovini; primjenjuje se kod osiguranja od požara i nekih drugih rizika kod osiguranja strojeva od loma.

Ugovorne strane

jedan od najvažnijih elemenata police; ugovorne strane su ugovaratelj osiguranja odnosno osiguranik (najčešće je riječ o istoj osobi) te osiguratelj (društvo za osiguranje).

Upravljanje rizicima

znanstveni pristup rizicima, značajan za osiguratelja i reosiguratelja, ali i gospodarstvo države.

Utvrđivanje omjera razmjera

odnos koji se koristi u likvidaciji šteta; dobije se stavljanjem u odnos svote osiguranja iz ugovora i utvrđene stvarne vrijednosti.

Uvjeti osiguranja

skup klauzula kojima se detaljno uređuju odnosi između osiguratelja i osiguranika iz ugovora o osiguranju. Sastavni su dio ugovora o osiguranju pa je njihovo poznavanje važno za razumijevanje prava i obveza iz određene vrste osiguranja. Odredbe općih uvjeta osiguranja u pravilu su regulirane zakonskim propisima i sporazumima ugovaratelja.

Uzajamno osiguranje

društvo za uzajamno osiguranje kao jedno od društava kapitala ne postoji u Republici Hrvatskoj. Funkcionira po načelu uzajamnosti i sinergiji članova društva i omogućavaju svojim članovima osiguranje od rizika na polju životnih i neživotnih osiguranja koja druga društva za osiguranje ne mogu ili ne žele pokrivati u željenoj kvaliteti.

V

Valutna klauzula

zaštitna klauzula kojom se iznos ugovorene osigurane svote, premije veže uz tečaj stabilne valute.

Vatrootporni zid

propisno izgrađen zid između pokretnih i/ili nepokretnih stvari, čije postojanje ili nepostojanje označava odvojeni ili jedinstveni rizik.

Vinkulacija police

izjava u polici osiguranja ili ispravi koja se prilaže polici o ustupanju prava na isplatu osigurnine trećoj osobi. Vinkulacija police obično se vrši na zahtjev kreditora ili vjerovnika radi osiguranja njegove tražbine u slučaju nastanka štete, odnosno osiguranog slučaja ili smrt dužnika.

Višegodišnje osiguranje

osiguranje zaključeno za razdoblje duže od jedne godine s naznačenim datumom početka i isteka osiguranja. Prema ZOO ne može se raskinuti prije proteka 5 godina od datuma početka, a nakon toga se može raskinuti na skadenci uz otkazni rok od 6 mjeseci.

Višekratna premija

u osiguranju života premija koja se plaća svake godine kroz dio ili kroz cijelo vrijeme trajanja osiguranja. Može se plaćati jednom godišnje ili u više godišnjih obroka.

Višestruko osiguranje

kada je neka stvar osigurana kod dva ili više osiguravatelja od istog rizika, za isti interes, za isto vrijeme i za istog osiguranika, tako da zbroj osiguranih iznosa ne prelazi vrijednost te stvari. Svaki osiguratelj odgovara za ispunjenje u potpunosti obveza nastalih uz ugovora o osiguranju. (ZOO, Čl. 958.)

Z

Zajednički rizici

rizici s obzirom na posljedice koje mogu izazvati; posljedice su im sveobuhvatne i/ili katastrofalne pa im je osigurateljno nemoguće obuhvatiti sve posljedice.

Zakon o obveznim odnosima (ZOO)

zakon kojim se uređuju prava i obveze u obveznim odnosima u RH. Odsjek 27. Ugovor o osiguranju se odnosi na osigurateljni dio.

Zakon o osiguranju

zakon kojim se uređuju uvjeti i način obavljanja poslova u društvima za osiguranje i reosiguranje te nadzor nad njihovim poslovanjem; donosi ga Hrvatski sabor.

Zakon velikih brojeva

prirodni zakon po kojem određeni događaj predstavlja slučaj ako se promatra pojedinačno, a postaje zakonitost u velikom broju promatranja; ako je broj promatranih događaja na širem području, a trajanje promatranja duže, odstupanje stvarnih događaja od statistički predviđenih je manje.

Zarađena premija

ukupna zaračunata bruto premija umanjena za prijenosnu premiju iz tekuće godine i uvećana za prijenosnu premiju iz prethodne godine.

Zelena karta

međunarodna karta osiguranja od automobilske odgovornosti koju izdaje nacionalni ured za osiguranje kao dokaz o postojanju valjanog osiguranja od automobilske odgovornosti na području država članica Sustava zelene karte osiguranja (Zakon o obveznim osiguranjima u prometu).

Zastupnik u osiguranju

fizička osoba koja je dobila ovlaštenje nadzornog tijela za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju. Poslovi zastupnika u osiguranju su poslovi pokretanja, predlaganja, pripreme i sklapanja ugovora o osiguranju u ime i za račun jednog ili više društava za osiguranje. Zastupnik u osiguranju smije obavljati poslove zastupanja u osiguranju samo na temelju zaposlenja, odnosno drugog pravnog odnosa u društvu za osiguranje, društvu za zastupanje u osiguranju, obrtu za zastupanje u osiguranju, kreditnoj instituciji, Financijskoj agenciji, HP-Hrvatskoj pošti

d.d. i investicijskom društvu. Iznimno, zastupnikom u osiguranju ne smatraju se osobe koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju na temelju zaposlenja u društvu za osiguranje.